

בלבבי משכן אבנה

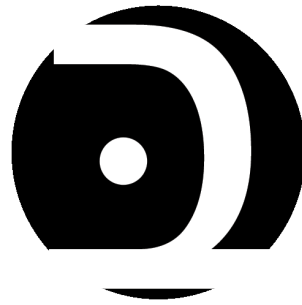
שאל לבבי

שאלות ותשובות

בלק תשפ"ב

[249]

מהארכיון

א..... לימוד התורה בישיבות ובכוללים

ג..... פגם הברית וד' היסודות

ג..... 'לבר' ובירור דמיונותיו

ג..... שאלה בענין הדבקות בצמצום

ד..... עליית נשים לבית הקברות

ה..... מסורת בבהמות שיש להם סימני טהרה

ה..... סגנון הלימוד של רבי נחמן מברסלב

ו..... התבוננות ע"פ המבואר בספר בלבבי ח"ב

ו..... בירור נפשי בארבעת היסודות

לימוד התורה בישיבות ובכוללים

לכבוד הרב שליט"א,

א. מי שמקיים כל המצוות ועמל בתורה, ונימא אפי' הוא ת"ח, אבל אין מצוותיו ותורתו מביאים אותו לדביקות בה', מה הוא בעיני הקב"ה, הרי הוא מחסר כל עיקר תכלית המצוות, ולכאורה

בבחינה מסויימת עושה מהם צחוק. ומה צריך להיות ההסתכלות של אדם אחר על אדם כזה. ומהו חלקו של אדם כזה לעולם הבא, הרי עשה מצוות גדולות ורבות ומצוה השקולה כנגד כל המצוות קיים בלי הרף, ולכאורה השכר המבואר בנפח"ח יש לו לרוב, אבל למעשה העיקר והתכלית חיסר. יש מושג אצל בני תורה שבעוה"ב לומדים תורה כל היום, וא"כ איש כזה לכאורה שייך לזה, אף שדביקות חסר לו.

ב. האם נכון הוא שהעיקר בלימוד התורה הוא ידיעת התורה. הנה בראשונים איתא כי תכלית הלימוד הוא להביא לידי מעשה [פיה"מ סנהדרין פ"י מ"א, מאירי שבת ט: 'שהתלמוד אינו אלא להביא לידי מעשה, תוס' הרא"ש מו"ק סוף ט.], ולפ"ז לכאורה פשוט שהעיקר הוא ידיעתה, דבלא"ה ל"ש לעשות עפ"י מה שלמד. וגם הב"ח הידוע שהרחיב כי כונתו ית' מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, הרי דקדק בלשונו 'ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאתנו כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו וכו', וכן להלן הדגיש 'ואמר תורת אמת אשר נתתי במתנה שלא יהיו למדין ושוכחין וכו', מבואר לכאורה שהדביקות נעשה בעיקר ע"י זכרון התורה, ולא ע"י הלימוד והעמל בלבד. וכמ"ש בליקוטי תורה פ' קדושים עה"פ והדרת דמי שזוכר לימודו הקב"ה שוכן בקרבו גם כשעוסק במילי דעלמא מאחר שהתורה חקוקה במח הזכרון שבנשמתו ועל לבו. לכאורה נראה מכ"ז שהעיקר הוא ידיעת התורה. והאם נכון ג"כ שבזה צריך להיות עיקר השקעת האדם בזכרון לימודו ע"י חזרות פעמים אין ספור.

ג. איפה רואים בתורה הענין של יכולת הלימוד ולהיות למדן ועמקן ואדם חושב, ואיפה רואים שזה מעיקר חלקי לימוד התורה. אה"י שבלי יכולת הלימוד כלל לא יבין האדם את לימודו, אבל לכאורה זה רק היכי תמצא בעלמא, אבל איפה מצינו שזה נקודה חשובה כ"כ. ראיתי מושג זה בעיקר מהגרי"ס זצוק"ל והגר"ח זצוק"ל ואילך, עד שנהפך היום לעיקר לחמן ועסקן של בני הישיבות.

ד. למה בכל הישיבות משקיעים כל הכחות בלימוד סוגיות שאינן נוגעות למעשה, וגם בכוללים הרבה מהם לומדים מסכתות שאינן נוגעות למעשה. הרי כ' הח"ח בהקדמתו למ"ב שעיקר לימוד האדם צריך להיות בלימוד המביא לידי מעשה וכ"נ מהראשונים כנ"ל. אה"י שצריכים לדעת איך ללמוד ולהיות למדן, אבל למה משקיעים כ"כ הרבה שנים דוקא במסכתות וסוגיות שאינן נוגעות למעשה, ואפי' נוגעות למעשה אין לומדים אותם כלל באופן שמביא לידי מעשה. ה. איך קי"ל בענין בטחון, האם יש לבטוח בה' על דבר מסויים שיעשנו. למדתי אצל מי שהחזיק מאד בדיעה זו, ובאמת מבשרי ראיתי שלמעשה זה עובד שאם בוטחים בה' יעשנו. אבל האם נכון לעשות כן, או אולי יש רק לבטוח שכל מה שיעשה ה' הוא לטובתו.

תשובה:

- א. עושה את רצון ה' באופן חלקי. אולם אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. בג"ע יזכה לעסוק בה כפי שעסק בה עתה. אולם לעוה"ב, רק החלק של הלשמה ישאר.
- ב. בחיצוניות תלוי בידיעת התורה. בפנימיות, בעומק התקשרותו אליה. כלי ואור. אור בלא כלי אין לו התיישבות. כלי בלא אור, העיקר חסר.
- ג. ב"ש מחדדי טפי, ולכך לעת"ל הלכה כמותם, כמ"ש האריז"ל.
- ד. שורש הדבר מפני שהרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות. אולם לא תמיד הדבר נעשה באופן

מדוקדק.

ה. סוגיא זו נתבארה בהרחבה בסדרת דע את בטחונך.

פגם הברית וד' היסודות

לכבוד הרב שלום,

- מה הקשר בין פגם הברית לד' יסודות?
- האם למי שפגם בבריתו יש תיקון ע"י עבודת התיקון של ד' היסודות? רוב ברכות והמון תודות על זיכוי הרבים.

תשובה:

- א. עפר - רואה קרי מחמת חולשא באורחא, כבודות. וכן נעשה קישוי, מיסוד העפר. וכן דמיון דקלקול.
מים - בו "רוב המהומה והתאווה".
רוח - יורה כחץ.
אש - חמימות לדבר.
ב. כן. תיקון היסוד שמחמתו נגרם הפגם, לפי הביאור לעיל.
אולם נצרך לשלבו עם תיקונים נוספים. כי זהו תיקון במדה שגרמה לחטא. אולם כאשר חטא נצרך תיקון גם לחטא בפועל.

'לבד' ובירור דמיונותיו

לכבוד הרב, שליט"א,

הרב אמר ב"דע את עצמך" כשאדם מרגיש שהוא שנוא בעיני אחרים או בכל פעם שהוא מרגיש נפגע, והוא מאד זקוק לאהבה אבל אינו יכול לקבל זאת מאחרים, הוא צריך להכניס עצמו למקום ה"לבד" של נשמתו. לפי"ז מהו גבי אדם שיש לו הרבה דמיונות שאחרים מואסים ממנו או שהוא מדמה שאחרים שונאים לו, וכו'? האם עבודתו ג"כ להכניס לה"לבד" של הנשמה, או שעבודתו לברר דמיונותיו? (ומדובר באופן שהאדם הזה גופא מסתפק אם הוא מדמה מחשבות אלו או לא).
ישר כח להרב, ותודה רבה

תשובה:

בכל דבר יש פנימיות וחיצוניות. אור, וכלי.
מצד הפנימיות העבודה להכניס עצמו למקום ה"לבד" של נשמתו.
מצד החיצוניות העבודה לברר את דמיונותיו.

שאלה בענין הדבקות בצמצום

מה התיאור של המקום בנפש שאדם דבק בצמצום הבורא,
אני אבהיר את עצמי בדוגמא של איך אני תופס את עליית המידות לשורשם, אם מדובר על כוח

אהבה אז האדם מכיר את כוח האהבה שיש לו והוא מכיר שהוא לבוש לכח אהבה אינסופי שנמצא בתוכו כך שבעצם הוא כביכול "הרחיב" את גבול האהבה שלו (או בעצם לא מגביל אותו) ע"י שמכיר שזאת אהבה אלוקית אינסופית וכנ"ל שלומד את התורה מכיר שאותה חכמה שתופס היא אינסופית. אז השאלה איך אדם דבק בצמצום הבורא הרי כל כך שהוא מעלה אותו לשורשו הוא תופס אותו כאינסופי ומפשיט אותו מגבולותיו אז איך האדם יתפוס כוח צמצום כצמצום של בורא שהוא כלעצמו גבול ואז מה בעצם יהיה ההבדל בהכרת נפש בין גבול של האדם לגבול של בורא?

תודה רבה

תשובה:

צמצום של הבורא, צמצום ראשון. נחלקו בו כנודע האם כפשוטו אם לאו. כפשוטו, אזי נעשה צמצום בפועל, ואנו דבקים בגבול, ומכח ה"קו" "מקוים" ומשתוקקים לאי"ס. אינו כפשוטו, הא"ס לא נסתלק אלא נסתר, ותפיסת הנברא חלקית, וזהו שורש כח הצמצום בנפש, שהאדם תופס שעסקו באי"ס, אולם משיג בו השגה חלקית, גבולית. והרי שאם הוא דבק בצמצום כפשוטו, זהו צמצום של נברא. ואם הוא דבק בצמצום בהסתרה, זהו צמצום של בורא.

והבן שזהו עומק ביאור המחלוקת אם הצמצום כפשוטו אם לאו. מצדו אינו כפשוטו, מצדו כפשוטו, מעין מש"כ בנפה"ח שער ג'. ובעומק בלשון אחרת. בבחינת אור אינו כפשוטו, בבחינת כלי כפשוטו.

עליית נשים לבית הקברות

לכבוד הרה"ג שליט"א

הנה נתקשתי בדברי מרן המחבר בשו"ע יו"ד סי' שנ"ט ס"ב והוא מהזוהר הביאו הב"י שיש למנוע לנשים מלצאת מבית הקברות, מפני שאם יוצאות, גורמות רעה לעולם וכן ראוי למנען עכ"ל הב"י, ועיינתי בזוהר פרשת ויקהל עמ' קצו ואיתא שם שמלאך המוות נמצא בתוך הנשים ובגלל זה אסור לנשים לצאת כך נקט שם, ולא מטעם אחר. משמע מדברי הב"י שאסור לצאת או להלוויה או להכנס לבית הקברות, דמלשון "מלצאת לבית הקברות" משמע שאסור אפי' ללכת ללוות. ובשו"ע פסק כן להלכה למעשה יו"ד סי' שנ"ט ס"ב יעו"ש. וקשה לי דלהדיא כתיב בפרשת ויחי פרק נ' פסוק ז'-ח-ט', "ויעל יוסף לקבור את אביו ויעלו איתו וכו' וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקדם עזבו בארץ גושן" ומדכתיב "רק טפם וגו' עזבו בארץ גושן משמע שהנשים עלו להלוויה ולקבור ומשמע שלא היה חשש מדברי הזוהר, וברבינו בחיי כתיב להדיא שגם הנשים עלו. וא"א לומר שבגלל שיעקב שמר על עצמו לכן שרי, שהרי הזוהר נטק דהכל תלוי בנשים ששם נמצא הס"מ ולא קשור אם הנפטר היה קדוש או לא. ושנשמע ונתבשר בשורות טובות אמן.

תשובה:

נשים גרמו מיתה לעולם, כי נברא שטן עמה, כמ"ש חז"ל בב"ר, שהוא שטן הוא מלאך המות, כמ"ש בפ"ק דב"ב.
אולם יעקב אבינו לא מת ע"י מלאך המות אלא ע"י נשיקה כמ"ש שם, ולכך במיתתו אין חשש זה. ויתר על כן אמרו יעקב אבינו לא מת, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. ועוד תשובות לדבר ואכמ"ל.

מסורת בבהמות שיש להם סימני טהרה

למה צריך מסורת בחיות שמעלות גרה ומפריסות פרסה?

תשובה:

ע"י יו"ד סימן פ' וסימן פ"ב. ובש"ך סימן פ', ס"ק א'. ונחלקו הפוסקים אם נצרך מסורת דוקא לענין חלבה, או אף לענין היתר בשרה. ע"י כף החיים שם, ועוד. ובפשוטו הטעם מפני שאיננו בקיאים בזה. ובעומק, כי יש ז' מיני חיות שבהם נאמר אשר תאכלו (ע"י רמב"ם מאכלות האסורות, פ"ב, ה"ג). ושורש חיה ראשונה בחוה שתחלה נקראת חיה ואח"כ חוה, ע"ש נחש, חויה, כנודע. ולכך יש נעלמות בהכרת חיות הראויות למאכל, כי חוה שורש פגם האכילה מעץ הדעת. ולכך החיות הנשרשות בה יש בהם פקפוק.
ואמרו (אבות דר"נ, פרק לג) סייג לתורה מסורת. וכאשר נעשה קלקול, נפל מסייג לסיגים. שנתערבו סיגים (סג-גס, מילוי ס"ג, כנודע) ומכח כך נעשה ערוב ונצרך מסורת.

סגנון הלימוד של רבי נחמן מברסלב

לכבוד הרב שליטא, מה דעתו של הרב על סגנון הלימוד עליו דיבר רבי נחמן? המקום העיקרי שמוזכר בסגנון למידה זה הוא שיחות הר"ן /אות ע-ו. שם רב נתן מדבר על לימוד מהיר מאוד, בלי בלבול, ולא נתקע על חלק שאתה לא מבין, אלא להמשיך הלאה ובפעם הבאה שתבין. הוא גם אומר שהכמות היא החשובה ביותר.
נקודה נוספת, שלמידת התורה כל מה שצריך זה לומר את המילים. אמירת המילים בלבד נקראת לימוד תורה.
האם הרב מרגיש שמישהו שהלב שלו מתחבר לסגנון הזה, וזה מאיר בו תשוקה לתורה, צריך להמשיך בזה? תודה.

תשובה:

יש ליגמר ויש ליסבר. והאופן הפשוט הוא מתתא לעילא. תחלה מיגמר ואח"כ מיסבר. אולם יש מהלך של מלעילא לתתא, והחכמה מאין תמצא. פשיטות המביאה להשכלה. וזהו המהלך המוזכר בשיחות הר"ן. ליגמר בפשיטות, ועי"ז דבקים באין, ומכח כך נולד ההשכלה.

צורת העבודה למעשה אף למי שנפשו חשקה באופן של מלעילא לתתא, הוא לשלב בין מלעילא לתתא ולבין מתתא לעילא, עם נטיה ל-מלעילא לתתא למי שנפשו חושקת בזאת באמת, כי זהו חלקו.

התבוננות ע"פ המבואר בספר בלבבי ח"ב

שלום לכבוד הרב,
בספר בלבבי משכן אבנה, חלק ב', הרב כותב שעל מנת להפנים את מציאות ד', יש להתבונן בזה באופן קבוע - בשעה ייעודית. הרב כותב בעיקר על התבוננות בזמן זה על כך שהאדם הוא נברא, ושהקב"ה ברא אותו. בנוסף, לאורך היום, הרב כותב להתבונן מעט בבריאה, פעם אחר פעם - תוך זכרון מציאות הבורא.
שאלתי היא, האם יש עניין מיוחד דווקא שאדם יתבונן על עצמו כנברא, או שלא דווקא? אני חש שהתבוננות זו פשוטה וברורה, ושכל מחשבה על כל דבר ודבר, מסייעת להכרת מציאות ד'.
ההתבוננות על עצמי כנברא היא לכל היותר חלק מכלל ההתבוננויות, אך לא ייחודית ומשמעותית. מה עלי לעשות על מנת לדייק בעבודה? תודה.

תשובה:

בשלב זה של העבודה, התבוננות על עצמי כנברא היא חלק מההתבוננות הכללית.
אולם בעבודה פנימית יותר שלא הזכרה בסדרה זו, ישנה עבודה לחוש את ה"אני" הפרטי כנברא, וכעבד ה'. ולכך לעת עתה אין הכרח לתת דגש יתר ויחודי על האני הפרטי כנברא.

בידור נפשי בארבעת היסודות

בספר דע את נפשך בהקדמה למידות לגבי יסוד העפר הרב אומר כי החלש ביותר הוא הבסיס של כל אלה,
1 אם אני חלש ביותר במידה של עפר מה הוא צריך לעשות?
2 האם זה אפשרי כי אחד יכול להרגיש את היסוד החלש ביותר שלו חזק ביותר?
3 האם זה יכול להיות כי היסוד החזק ביותר שלו יכול להיות המקור של כשלים אלה? (כלומר, אם יש יותר מדי של יסוד כך וכך וכו')

תשובה:

א. יש לברר האם שורש החולשה עצבות או עצלות. וכן לברר בפרטות מתוך ט"ז חלקים שבכל מדה, כפי שנתבארו בסדרת דע את מידותיך - ארבעת היסודות - יסוד העפר, לאיזה חלק בפרט יש לכם שייכות, ולפ"ז סדר התיקון, כפי שבורר שם בס"ד.
ב. כן. כי יסוד חלש, עניינו או חוסר ביסוד, בבחינת "בל תגרע", או תוספת ביסוד, בבחינת "בל תוסיף", שע"י שיש בו ריבוי, הוא אינו מאוזן עם שאר היסודות, ועי"כ יוצר החלשה בנפש.
והרי או שהיסוד עצמו חלש, או שהוא חזק יתר על מדה ועי"ז יוצר חולשה לאחרים.

לְקַבֵּל הַעֲלוֹן הַשְּׁבֻעִי בְּדוּא"ל,
וְכֵן מְקוֹבֵץ שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת
לְפִי סֵדֵר הַפְּרָשִׁיּוֹת,
יֵשׁ לְשַׁלֹּחַ בְּקִשָּׁה לְכַתּוּבָת:
info@bilvavi.net

[לְקַבֵּל הַעֲלוֹן הַשְּׁבֻעִי
וְהַשׁוֹרֵת דְּרֹךְ הַפֶּקֶס,
יֵשׁ לְשַׁלֹּחַ בְּקִשָּׁה
לְמַסְפַּר הַפֶּקֶס]
03-548-0529

לְבִירֻדִים בְּנוֹשְׂאֵי "בִּלְבָבִי מִשְׁכַּן אֲבֵנָה"
נִיתֵן לְפָנוֹת לְמַעֲרַכַת בְּאוֹפְנִים הַבָּאִים:

טֵלֶפּוֹן 052-763-8588
פֶּקֶס 03-548-05294
ת.ד. 16452 יְרוּשָׁלַיִם 9116302
info@bilvavi.net

שִׁיעוּרֵי מוֹרִינוּ הַרַב שְׁלִיט"א
מוֹפִיעִים בְּ"קוֹל הַלְשׁוֹן"
יִשְׂרָאֵל 073.295.1245
USA 718.521.5231